

Loondispensatie onrechtmatig en onacceptabel

Het kabinetsvoornemen om loonkostensubsidie te vervangen door loondispensatie is onrechtmatig en heeft onacceptabele gevolgen voor mensen met een arbeidsbeperking. De maatregel is een aantasting van de mensenrechten en leidt tot ongelijke behandeling van mensen met een beperking of chronische ziekte door de Nederlandse overheid. Vanuit zeer uiteenlopende hoeken van de samenleving klinkt daarom de eensgezinde oproep aan het kabinet: veeg het loondispensatieplan van tafel.

De eerste uitwerking van het voornemen loonkostensubsidie in de Participatiewet te vervangen door loondispensatie, is vastgelegd in een hoofdlijnennotitie. Het kabinet stelt hierin meer duurzame banen te creëren voor mensen met een beperking, door de bureaucratie voor werkgevers met deze maatregel terug te dringen. Ook als het voorstel leidt tot meer banen, is het op z'n minst een onevenwichtige uitruil omdat het de zekerheid en economische zelfstandigheid van mensen met een arbeidsbeperking ernstig aantast.

De invoering van de loondispensatiemaatregel is om vier redenen onwenselijk:

1. De logica ontbreekt

- Loondispensatie invoeren creëert weer een extra groep met bijbehorende regeling. Het wordt dus niet makkelijker maar juist ingewikkelder voor werkgevers.
- Ook als de maatregel de bureaucratie voor werkgevers verkleint, dan is het niet onlogisch en onredelijk om die lasten bij de werknemers te leggen.
- Loonkostensubsidie heeft in een veel korter tijdsbestek (namelijk sinds 2015) tot relatief veel meer banen geleid dan loondispensatie in de Wajong (tot 2015).
- Uit onderzoek van Regioplan¹ blijkt dat ongeveer 20.000 van de ruim 32.000 Wajongers die bij een reguliere werkgever werken, minder dan 70% van het wettelijk minimumloon (WML) verdienen. Waarschijnlijk gaat dit ook op voor jonggehandicapten in de Participatiewet. Voor zo'n 60% van hen zal werken dus niet lonen. Alleen als iemand voltijds werkt, kan 100% van het WML worden verdiend. Dit is voor veel mensen vanwege hun arbeidsbeperking geen reële optie.
- Het kabinet wil met de besparing die de invoering van loondispensatie oplevert, 20.000 extra beschutte werkplekken financieren. De 30.000 werkplekken in het beschut werk die al eerder zijn voorgenomen, zijn nog lang niet ingevuld. Het is dan ook een raadsel waar de behoefte aan 20.000 extra plaatsen op gebaseerd is.
- Loondispensatie leidt tot grote schommeling in het maandelijks inkomen, door verrekening achteraf. Mensen met een laag inkomen hebben zelden een buffer om deze schommelingen op te vangen. De maatregel zal ertoe leiden dat mensen met een beperking schulden opbouwen, terwijl aanpak van deze problematiek nu juist een van de speerpunten van het kabinet is.

2. Maatschappelijk draagvlak ontbreekt

- De VNG, de vakbonden, vertegenwoordigende organisaties van mensen met een beperking (zoals de LCR, Wij staan op! en Ieder(in)), het College voor de Rechten van de Mens, Cedris en Divosa zijn tegen loondispensatie.

¹ *Financiële drempels op weg naar werk*, Regioplan (december 2017). In opdracht van Ieder(in), Patiëntenfederatie Nederland en MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid

- VNO-NCW pleit voor de invoering van loondispensatie, terwijl het merendeel van de werkgevers die op dit moment met loonkostensubsidie werken, tegen de invoering van loondispensatie is.²

3. De maatregel leidt tot tweederangs werknemers

- Voor werknemers die loondispensatie krijgen als aanvulling op hun loon, blijft het uitkeringsregime gelden. Ook als zij werken naar vermogen, worden zij behandeld als uitkeringsgerechtigden en niet als volwaardige werknemers.
- Als gevolg van dit regime krijgen werknemers met een arbeidsbeperking die een partner of spaargeld hebben (Nuggers), ook geen aanvulling op hun loon. Zij worden dubbel benadeeld omdat ze een beperking hebben en omdat ze een partner of spaargeld hebben. Werken loont daardoor nauwelijks voor hen.

4. Loondispensatie is in strijd met de mensenrechten

- Vorige week ontving u een brief van het College voor de Rechten van de Mens. Zij beschrijven daarin dat het plan van het kabinet de mensenrechten aantast.
- In dezelfde brief schrijft het College dat het voornemen strijdig is met het recht op gelijke behandeling.

Naar een oplossing die werkbaar is voor iedereen

Met deze opsomming is er maar één conclusie mogelijk: het voorstel in z'n huidige vorm moet van tafel. Er zijn alternatieve oplossingen mogelijk die de bureaucratie voor zowel werkgevers als de werknemers verkleinen, zonder dat het mensen met een beperking dupeert.

Voor Ieder(in), Wij staan op! en de Landelijke Cliëntenraad moet een oplossing in ieder geval aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. Mensen met een arbeidsbeperking hebben een inkomen dat stabiel is, door één organisatie (werkgever of tussenkantoor) wordt betaald en maandelijks minimaal 100% van het WML is, als iemand werkt naar vermogen.
2. Mensen blijven uit het uitkeringsregime van sancties en plichten als ze naar vermogen werken. De aanvulling van het loon is geen uitkering.
3. Over het volledige inkomen worden pensioen en socialeverzekeringsrechten opgebouwd.

Hoe verder?

Een mogelijke oplossing droegen we eerder aan bij het algemeen overleg van 8 februari. Deze alternatieve oplossing biedt een kader om verder uit te werken met de belanghebbende partijen: sociale partners, cliëntenpartijen, en uitvoeringsorganisaties. Alleen gezamenlijk zorgen we voor een passende, eenduidige en eenvoudiger oplossing die voor iedereen werkt.

² <http://cedris.nl/nieuws/detail/article/werkgevers-hebben-geen-behoefte-aan-nieuwe-instrument-loondispensatie.html>